

Can Colomer

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: C/Santa Maria, 2 - Prat de la Riba, 4 (08130 - Santa Perpètua de Mogoda)
Emplaçament nucli històric

Coordenades:

Latitud: 41.53499
Longitud: 2.17975
UTM Est (X): 431576
UTM Nord (Y): 4598474

Classificació

Número de fitxa 08260 - 21
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Barroc Contemporani Modernisme Popular
Segle XII-XVIII
Any 1137
Autoria de l'element: Eduard Mª Valcells (golfes)
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Es veu deixat, sobretot pel C/Prat de la Riba, 4.
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla Especial Protecció Patrimoni Arquitectònic
Número inventari si, IPA, n. 28005
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 1787610DF3918N
Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas

Descripció

La masia de Can Colomer es troba al casc antic de Santa Perpètua de Mogoda, entre el carrer Santa Maria, 2 i C/ Prat de la Riba, 2-4. Actualment es troba endinsada entre dos edificis de 5 i 6 plantes d'alçada, que deixen les seves mitgeres vistes cap a l'interior del pati.

La masia actual data del segle XVII però està construïda sobre una altra de més antiga documentada al segle XIII que va ser destruïda per una riuada a mitjan segle XVII, sense deixar rastre d'ella (PEPPA, Pàg. 154). Segons CANYAMERES (2009) L'edifici principal del mas correspon a una masia de nova planta del segle XVIII. Segons el cadastre l'any de construcció de l'edifici principal és de l'any 1850.

La masia correspon tipològicament a la masia catalana de tres crugies (tres cossos), de planta quadrada de 16 x 16m, amb el cos central amb tres plantes i els laterals amb dues. La part que té accés pel carrer Prat de la Riba és de construcció posterior i està alineada al vial. Les golfes foren construïdes al 1947 per l'arquitecte Eduard Mª Valcells utilitzant l'estil gaudinià. Té coberta a dues vessants i portal d'arc de mig punt. Les dues finestres de la tercera planta que estan separades per un pilar quadrat, són també d'arc de mig punt. Presenta la façana principal arrebossada.

L'estructura de suport està formada per parets de càrrega de còdols i sorra, les llindes de les finestres són de totxo massís. Les bigues són de fusta, i les golfes són suportades per uns arcs ogivals i bigues de formigó. La coberta és de teula àrab, amb bigues i rastells de fusta. Hi ha diversos pendents a diferents nivells, segons les parts d'edifici que cobreixen.

En el pati hi ha construïts a banda i banda de la porta d'accés de la tanca diversos coberts de totxana i totxo vist, uns amb terrat accessible i altres amb coberta a una aigua de teulada àrab.

Pel carrer Prat de la Riba l'edifici es veu molt deixat, amb una porta principal amb arc rebaixat fet de maons, i una altra porta enreixada situada a l'esquerra de la porta esmentada. Per aquest costat l'edifici consta de planta baixa i primer pis, amb quatre finestres, una de les quals està tapiada. Aquesta façana té una composició típica de casa de cos entre mitgeres de planta baixa més planta pis.

La façana principal que dona al pati té una composició simètrica, on destaca la part central amb el portal adovellat de la planta baixa, la gran finestra de la planta pis i les dues finestres amb forma d'arc de la planta de golfes. Els forats de planta 1 i les golfes pertanyen a la reforma de 1947. Les parets són de còdols i sorra. Les golfes són de paret de totxo. I l'arrebossat general és pintat de blanc.

Com a elements arquitectònics a destacar hi ha el portal adovellat de la planta baixa i en l'interior destaca l'originalitat de l'estructura de suport de les golfes (arcs ogivals). En destaquem el barri i mur de tancament exterior fet de còdols i maons que dona al Carrer Santa Maria. Des del carrer la masia quasi no es veu, queda enretirada al fons, separada per un pati que hi ha entremig.

La conservació de l'estructura de suport presenta moltes zones amb bigues de fusta noves. A la part baixa on es situava un antic forn, les bigues estan substituïdes per bigues metàl·liques. Els arcs ogivals de les golfes presenten esquerdes estructurals.

La coberta en general està en bon estat, ja que es van reconstruir parts en la darrera reforma.

Els arrebossats de les façanes i la pintura estan molt malament. La fusteria està podrida per la humitat.

L'estructura funcional és l'original. Els interiors estan enguixats i pintats amb sanefes de colors en molt mal estat. Els paviments són originals de tova ceràmica, en bon estat.

L'entorn està constituït per coberts amb molt mal estat.

Observacions:

Antic Mas Moragues i Mas Teixidor, segons CANYAMERES (2009, Fitxa pàg. 119).

Història

Ressenya històrica extreta de CANYAMERES, 2009:

Segle XIII. 1202 es confirma l'existència documental a la zona entremig de la Rovira i Mogoda, de terres i cases propietat de Bernat Bonuç.

1206. Donació d'unes terres de la Milícia del Temple als Morral, esmenta que afronten a ponent amb terres de Pere Bonuç.

1290. Llistat del llòçol. Consta el mas Banús ha de pagar per lloçol a Bernat de Canalies, 1 quartera i mitja d'ordi i un quartà de vi.

Segles XIV-XV. Hi ha documentades notícies discontinúes sobre el mas Banús i la família Banús.

1492. Es signaven capítols matrimonials a Terrassa entre Jaume Banús amb Joana Costa.

Mitjan segle XVI. Mas Banús no sempre manté una continuïtat biològica per línia masculina. Tot i això la possibilitat d'heretar el nom de la mare que permet el dret civil català, fa que es mantingui el cognom Banús fins a l'extinció de la línia d'hereus l'any 1866.

1574. Joan Banús signa la concòrdia amb la Cartoixa de Montalegre pel delme anual a pagar.

Segona meitat segle XVI. Expansió territorial del mas Banús amb les primeres agregacions de terres de masos veïns.

1585. Àngela, vídua de Joan Banús, confessa una peça de terra al mas Conill, permutada pel seu marit amb Gaspar Colomer, alou de la Cartoixa de Montalegre.

Segle XVII. 1604. Antic Banús, prevere beneficiat a la Seu de Barcelona, procurador d'Àngela, confessà en capbreu que tenien per la comanda dels hospitalers i la parròquia de Santa Perpètua peces de terra al lloc dit Les Hortes prop del camí de Santa Perpètua a Mollet.

1605. Àngela Banussa, hereva universal de Joan Banús, el seu pare, confessava en capbreu a fra Enric Joan, comanador de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem per les terres que tenien a Santa Perpètua de Mogoda.

A finals del segle XVII el mas Banús continuava creixent i ja afrontava amb les terres dels Colomer i la riera de Caldes de Montbui.

1683. Jaume Banús, pagès de Santa Perpètua de Mogoda, confessava el mas Banús, alou de la sagristia del monestir de Santa Maria de l'Estany i dels preveres beneficiats sota invocació de Santa Eulàlia de la Seu de Barcelona.

Segle XVIII. 1703. Es signaven capítols matrimonials a l'escrivania de Sabadell davant el notari Joan Baptista Asbert, entre Jaume Altaió amb Magdalena Banús, filla de Jaume Banús, pagès i hereu del mas Banús de Santa Perpètua de Mogoda, i de Beneta, difunta.

Segle XIX. Primera meitat. Can Banús continua amb la seva expansió territorial amb l'adquisició de terres de ca n'Oller situades a l'esquerra de la riera de Caldes.

1866. Després de la mort de Salvador Banús Guasc comença un plet entre la vídua de segones núpcies i la família Castellvell conegut com a plet la Banussa, que es resolgué favorablement a la família Castellvell de Sentmenat.

1878. La propietat de Can Banús tenia 14 arrendaments de terres i 27 parcers que en total conreaven 48 ha. La masoveria tenia la casa i 20 ha (una vinya d'una quartera, 2 ha de bosc, 10 ha de regadiu i 7 de secà per sembrar).

Segle XX. 1912. No és fins a l'hereu Josep Castellvell i Camp, la seva dona, Carme Costajussà, i els seus fills que s'instal·len a Can Banús.

1927. La família propietària menava 68 de les 80 ha que declaren que tenia en aquell moment la propietat de Can Banús.

L'ACTUR de Gallecs va expropiar tota la finca malgrat la lluita de la vídua de l'hereu per recuperar-la durant anys.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANTA PERPÈTUA DE MOGODA (1996). Pla Especial de Protecció del Patrimoni arquitectònic de Santa Perpètua de Mogoda. Text refós novembre de 1996. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Obres públiques i urbanisme. Fitxa 6.

CANYAMERES, Esteve (2009). Masos, masies i masoveries. Estudi de l'agricultura de Santa Perpètua de Mogoda i Santiga (segles XI-XX). Edita: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Fitxa, pàg. 11).

RICART, Joan et alii (1993). Temps enrera, portes endins. Santa Perpètua de Mogoda. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Pàg. 123-130.

